

„Nieletni świadek w sądzie”

ZABORSKIE
TOWARZYSTWO
NAUKOWE

Definicja nieletnich

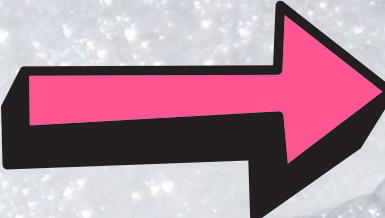
Nieletni (nazewnictwo w prawie karnym) - osoba, która nie ukończyła 18 roku życia . W prawie cywilnym: nieletni, niepełnoletni

Według ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich zostały wyodrębnione 3 określenia osoby nieletniej:

- 1. Osoba do 18 roku życia, która wykazuje objawy demoralizacji**
- 2. Osoba, która dopuściła się tzw. czynu karalnego po ukończeniu 13 roku życia, ale przed ukończeniem 17 roku życia**
- 3. Osoba w wieku do 21 lat, wobec której orzeczono środki wychowawcze lub poprawcze**

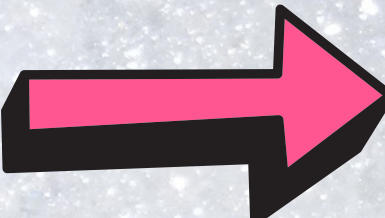
Kim jest świadek w sądzie?

Świadek, niezależnie od tego, czy jest osobą dorosłą, małym dzieckiem, czy nastolatkiem pełni w sądzie bardzo ważną rolę. Informacje przekazane przez świadka pomagają sędziemu sprawiedliwie ocenić postępowanie innych osób

Świadcowie to osoby, które widziały coś ważnego lub wiedzą o czymś, co się zdarzyło. Ich rolą jest dokładne opowiedzenie o tym sądowi. Sam świadek nie zrobił nic złego i nie musi się niczego bać ani wsty

Dzieci i młodzież często występują w roli świadków przeróżnych zdarzeń, nie musisz więc czuć się osamotniony/a czy pechowy/

Wszyscy czują się trochę zdenerwowani, kiedy muszą iść do sądu, w końcu to poważna instytucja decydująca o wielu ważnych sprawach. Nikomu też nie jest łatwo, kiedy robi coś po raz pierwszy. Ty pierwszy raz będziesz występować jako świadek, będziesz jednak czuć się o wiele lepiej w tej roli, jak dowiesz się o niej nieco więcej ...

Dlaczego ludzie chodzą do sądu?

Prawo to ważne przepisy, zasady opisujące to, jak powinniśmy postępować wobec innych osób. **Ktoś, kto nie przestrzega tych zasad, łamie prawo.**

Ludzie, którzy nie szanują przepisów i łamią prawo, mogą zostać ukarani. O tym, czy prawo zostało złamane i na jaką karę zasługuje osoba łamiąca prawo, decyduje sąd. W podjęciu decyzji pomagamy mu zbiór przepisów opisujących różne, zakazane prawem zachowania oraz możliwe do wyznaczenia za to kary. Taki zbiór przepisów nazywa się kodeksem. Jeżeli ktoś łamie prawo, mówimy, że popełnia przestępstwo.

Sędzia, aby mógł dokonać prawidłowej i sprawiedliwej oceny osób, które być może złamały prawo, musi mieć jak najwięcej informacji dotyczących tego zdarzenia. Dlatego też musi spotkać się ze świadkami tych zdarzeń i musi ich osobiście wysłuchać

Jeżeli jesteś świadkiem jakiegoś zdarzenia i opowiadałeś/aś już o nim rodzicom, psychologowi lub innej osobie, to sędzia prawdopodobnie i tak będzie chciał Cię poznać i osobiście z Tobą porozmawiać

Kto jest kim w sądzie?

Sędzia

Najważniejsze miejsce na sali rozpraw to stół sędziowski. Za nim na czerwonym krześle z wysokim oparciem siedzi **sędzia**. To on decyduje o tym, co się dzieje w sali rozpraw, udziela głosu innym osobom obecnym na sali, zadaje wiele pytań oraz dba, aby wszyscy przestrzegali ustalonych reguł. Czasem podczas rozprawy obok sędziego mogą siedzieć również **dwaj ławnicy**, którzy również mogą zadawać świadkom pytania. Jednak i w takiej sytuacji najważniejszy jest sędzia, siedzący po środku.

Protokolant

Z boku stołu sędziowskiego siedzi protokolant i przy pomocy komputera, maszyny do pisania lub ręcznie zapisuje dokładnie wszystko to, co mówią świadkowie i inne osoby.

Prokurator

Z prawej strony stołu sędziowskiego stoi mebel trochę przypominający starodawną ławkę szkolną. To miejsce zajmuje prokurator, inaczej zwany oskarżycielem. Wyjaśnia on sądowi, w jaki sposób oskarżony mógł złamać prawo. W chwili, gdy prokurator zwraca się do sędziów zawsze wstaje, okazując im w ten sposób szacunek.

Adwokat

Po drugiej stronie sali, naprzeciwko prokuratora, stoi **ławka oskarżonych**. Jak łatwo się domyślić, to jest właśnie miejsce dla **oskarżonego**, czyli osoby podejrzanej o złamanie prawa. Na tej ławie przeznaczono również miejsce dla **obrońcy** oskarżonego, inaczej nazywanego **adwokatem**. Czasami obok oskarżonego, który został do sądu przywieziony z aresztu, siedzi policjant. Oskarżony i jego adwokat również wstają, gdy zwracają się do sędziów. Rolą obrońcy jest pomagać oskarżonemu. Przedstawia on jego opinię o wydarzeniach. Zwracając się do obrońcy, używamy tytułu „**panie mecenasie**” lub „**pani mecenas**”

Psycholog -świadkowi, który nie ukończył 18 lat zawsze mu towarzyszy . Zwykle siedzi on na ławce dla publiczności

Wszyscy obecni na sali w trakcie rozprawy sądowej, mówiąc cokolwiek do sędziów, używają sformułowania, które może wydawać się zabawne - „**wysoki sędzie**”. Nie mówi się, więc panie sędzio, ani panowie sędziowie. Zawsze obowiązuje forma „wysoki sędzie, chciałbym/chciałabym spytać ...”, „**wysoki sędzie**, czy mogę wyjaśnić ...”, „**wysoki sędzie**, nie rozumiem ...” itd. – wysoki

Sędzia zawsze pyta świadka, czy jest osobą spokrewnioną z oskarżonym. Spokrewniony to po prostu rodzina (mama, tata, brat, siostra, dziadek, babcia itd.).

Jeżeli zeznajesz w sprawie, w której oskarżonym jest ktoś bliski z Twojej rodziny, sędzia powie Ci, że masz prawo odmówić zeznań. Masz takie prawo i możesz śmiało powiedzieć, że nie chcesz zeznawać. Możesz to zrobić nawet wtedy, gdy wcześniej w rozmowie z policjantem lub psychologiem opowiadałeś/aś o zdarzeniach, które widziałeś/aś lub w których brałeś/aś udział.

Warto się jednak zawsze zastanowić, czy chcesz skorzy stać z tego prawa. Być może wtedy oskarżony uniknie kary i dalej będzie robił złe rzeczy. Być może teraz jesteś zdenerwowany/a i chcesz uniknąć składania zeznań, a za kilka dni pomyślisz, że jednak źle zrobiłeś/aś.

Jeśli zdecydujesz się zeznawać, sędzia zacznie zadawać Ci pytania. Twoje zadanie polega na **powiedzeniu prawdy** – tego, co pamiętasz, o tym, co się zdarzyło. Pamiętaj, że pytania mogą również zadawać prokurator, obrońca i oskarżony.

Prawo do jendnorazowego przesłuchania

Jeśli nie ukończyłeś/aś jeszcze 15 lat i jesteś świadkiem w sprawie przemocy domowej lub przemocy seksualnej, masz prawo być przesłuchany tylko raz, i to nie w czasie toczącej się rozprawy. Spotka się z Tobą sędzia i psycholog. To spotkanie nie będzie miało tak oficjalnej formy, jak na sali sądowej w trakcie rozprawy. Nie będziesz miał/a okazji zobaczyć tego sędziego, policjantów prowadzących oskarżonego i stać przy barierce dla świadków. Sędzia zaprosi na to spotkanie prokuratora i obrońcę oskarżonego po to, żebyś nie musiał/a przychodzić do sądu na rozprawę i tam odpowiadać na ich pytania. Twoje zeznania będą nagrane i zapisane, a potem zostaną odtworzone i odczytane na rozprawie w sali sądu. Ty w tym czasie będziesz mógł zajmować się swoimi sprawami w domu czy w szkole. Wyjątkowo może się zdarzyć, że pojawią się jakieś nowe informacje i sędzia będzie musiał poprosić Cię o jeszcze jedno spotkanie. Przeważnie tak się nie dzieje, ale dobrze żebyś o tym wiedział/a i w razie czego nie sądził/a, że ktoś Cię oszukał, obiecując, że przesłuchanie odbędzie się tylko raz

Psycholog będzie obecny podczas przesłuchania po to, byś czuł/a się bezpiecznie. Psycholog również może zadawać pytania. Pomoże Ci zrozumieć pytania sędziego, jeśli są zbyt trudne. Psycholog porozmawia z Tobą zanim jeszcze rozpoczniesz składanie zeznań. Możesz wtedy zadać mu pytania, podzielić się swoimi wątpliwościami, poinformować, że źle się czujesz lub że coś ważnego wydarzyło się przed samym przesłuchaniem

Miejsce przesłuchania

Przesłuchiwanie świadków, którzy nie ukończyli 15 lat, zazwyczaj nie odbywa się na sali sądowej. Jeżeli w pobliżu Twojego miejsca zamieszkania znajduje się przyjazny pokój przesłuchań, to sędzia zaprosi Cię do takiego pokoju. Będziesz się tam czuł/a swobodniej. Zazwyczaj w takim pokoju jest duże lustro, zwane lustrem weneckim. Jego niezwykłość polega na tym, że choć wygląda jak normalne lustro, w rzeczywistości jest oknem, przez które z drugiego pokoju widać, co dzieje się w pomieszczeniu, gdzie będziesz przesłuchiwany/a. Właśnie w tym drugim pokoju, po drugiej stronie lustra, przesłuchaniu będą się przyglądać obrońca oskarżonego, prokurator, Twój rodzic lub opiekun. Wiesz już, że przesłuchanie będzie nagrane. Możesz więc spodziewać się obecności kamery i mikrofonu. Odkryjesz je bez trudu, choć na ogół są niewielkie i dyskretnie umieszczone. Kamera działa automatycznie i nie musi być przez nikogo obsługiwana. W przyjaznym pokoju przesłuchań znajdziesz również wygodne fotele, stolik, krzesła, jakieś maskotki, kredki i być może coś do picia. Wszystko to zostało przygotowane dla Ciebie i możesz z tego korzystać. Nawet, jeżeli nie jesteś już małym dzieckiem lub sądzisz, że nie jesteś utalentowany/a plastycznie, nie wahać się sięgnąć po papier i kredki, jeśli naskicowanie czegoś ułatwia Ci wypowiedź

Po rozprawie

Ponieważ jesteś osobą niepełnoletnią, nie możesz przebywać w sali sądowej i przysłuchiwać się rozprawie. I dobrze, bo to trudne i nieprzyjemne doświadczenie. Możesz w tym czasie robić coś ciekawszego. Zrozumiałe jest jednak, że możesz być ciekawy/a, czy sędzia uznał oskarżonego winnym popełnienia danego czynu. Musisz o to spytać kogoś dorosłego, kto wie, co działo się na rozprawie. Pamiętaj, że cokolwiek się stanie z oskarżonym, to nie Twoja wina. Powiedziałaś/eś prawdę na temat czegoś, co się wydarzyło. Mówienie prawdy nigdy nie jest złe i nie Ty jesteś odpowiedzialna/y za zachowania innych

Pamiętaj, że cokolwiek się stanie z oskarżonym, to nie Twoja wina. Powiedziałaś/eś prawdę na temat czegoś, co się wydarzyło. Mówienie prawdy nigdy nie jest złe i nie Ty jesteś odpowiedzialna/y za zachowania innych osób

Nie zapomnij !

- Słuchaj uważnie pytań sędziego.
- Zawsze mów prawdę.
- Nie zgaduj, ani nie zmyślaj odpowiedzi.
- Masz prawo powiedzieć: „nie rozumiem” albo „nie pamiętam”.
- Jeśli jest coś, o czym zapomniałeś/aś opowiedzieć, powiedz o tym sędziemu.
- Jeśli się pomyliłeś/aś, powiedz o tym sędziemu.
- Zawsze proś sędziego i psychologa o pomoc, jeśli jej potrzebujesz

Dziecięcy telefon zaufania rzecznika praw dziecka ma numer **800 12 12 12. Jest to numer całodobowy, na który mogą zadzwonić nieletni, ale również dorośli, którzy chcą zgłosić problemy dzieci lub rażące zaniedbania względem nich.**

Chcesz dowiedzieć się więcej na ten temat? Odwiedź stronę
www.darmowapomoc.pl lub udaj się do punktu
nieodpłatnej pomocy prawnej i obywatelskiej.

Podmioty współpracujące:

Miasto Grudziądz

Miasto Włocławek

Powiat Aleksandrowski

Powiat Białogardzki

Powiat Bytowski

Powiat Chojnicki

Powiat Gryficki

Powiat Inowrocławski

Powiat Kamieński

Powiat Kartuski

Powiat Koszaliński

Powiat Kościerski

Powiat Lipnowski

Powiat Mławski

Powiat Nowomiejski

Powiat Pyrzycki

Powiat Radziejowski

Powiat Rypiński

Powiat Słupski

Powiat Stargardzki

Powiat Starogardzki

Powiat Świecki

Powiat Toruński

Powiat Tucholski

Powiat Żuromiński